

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І.П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

Оркестровий факультет

Кафедра суспільних наук

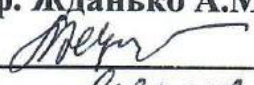
ЗАТВЕРДЖУЮ:

Гарант освітньо-наукової програми
проф. Шаповалова Л.В.

« 2 » вересня 2019 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Проректор з наукової роботи
проф. Жданько А.М.

« 02 » вересня 2019 р.

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Філософія»

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Ступінь вищої освіти – доктор філософії

СИЛАБУС
Курсу «Філософія»

Назва курсу	Філософія
Інформація про курс	Курс рекомендованого здобувачам освітньо-кваліфікаційного рівня: доктор філософії (аспірантів) зі напряму 02 – «Культура і мистецтво». Шифр та назва спеціальності: 025 – «Музичне мистецтво».
Тривалість курсу	90 годин (3 кредити ECTS)
Очікувані результати навчання	<p>Філософія взагалі споконвічно виступала як методологічна основа будь якого наукового дослідження, оскільки вона є узагальнюючою теоретичною дисципліною. Мистецтвознавство не є виключенням, тобто й для нього філософія виступає методологічною базою. Оскільки підготовка аспірантів (докторів філософії з мистецтвознавства) передбачає по перш за все наукову підготовку, тобто підготовку до заняття науковою діяльністю, то філософія є невід’ємною складовою третього, освітньо-наукового рівня вищої освіти з мистецтвознавства. Окрім того, філософія задає основу загальнокультурної підготовки спеціаліста будь якого профілю, зокрема мистецтвознавства, вона формує світоглядні, моральні, естетичні та ціннісні орієнтири, для активної діяльності не тільки в науковій, але й в інших сферах діяльності людини та суспільства.</p> <p>Предметом філософії взагалі є сукупність загальнотеоретичних знань та методів про людину, будь яку форму людської діяльності, зокрема мистецтвознавства, людське мислення, та людської діяльності у професійних сферах, суспільство та природу взагалі.</p> <p>Внаслідок вивчення дисципліни «Філософія» аспірант повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - предмет, структуру і функції філософії, та їх взаємозв’язок з мистецтвом як формою суспільної свідомості; - історичні та сучасні знання зі структурних розділів філософії, які пов’язані з мистецтвом, його формами та видами; - філософський аналіз мистецької діяльності та основні засади наукової діяльності в загалі, та

мистецтвознавства зокрема.

вміти:

- розуміти загальні чинники, у тому числі культурологічного та філософського характеру, які безпосередньо вплинули на мистецьку діяльність та її розуміння людиною та суспільством;
- застосовувати понятійний апарат філософії для аналізу мистецької діяльності;
- застосовувати основні філософські методи в науковій діяльності зі своєї спеціальності;
- розуміти взаємозв'язок мистецької діяльності з іншими сферами діяльності людини у суспільстві

мати навички:

- логічного мислення та логічної аргументації;
 - аналіз наукових джерел та літератури з курсу;
 - самостійного наукового дослідження з тематики взаємозв'язку філософії та мистецтва;
- філософського аналізу проблем мистецтва.

У результаті вивчення курсу аспірант оволодіває такими компетентностями:

Загальні:

ЗК01. Здатність до оволодіння загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, загального культурного кругозору.

ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу та оцінки сучасних наукових досягнень, генерування нових ідей при вирішенні дослідницьких і практичних завдань.

ЗК03. Здатність здійснювати пошук, оброблення та аналіз наукової інформації, інтерпретацію результатів наукових досліджень.

**Спеціальні компетентності
(СК)**

СК02. Здатність виконувати оригінальні дослідження, вміти аргументувати вибір методу розв'язування спеціалізованої задачі, критично оцінювати отримані результати та захищати прийняті рішення.

СК08. Уміння здійснювати підготовку текстів навчальних та наукових видань, навчально-методичного контенту із забезпечення навчального процесу.

Результати навчання

	<p>PH01. Мати сформований науковий світогляд як систему історично усталених та новітніх принципів мистецького пізнання; володіти сучасними теоріями і концепціями гуманітаристики, застосовувати концептуальні та методологічні знання з філософії, культурології, соціології та психології.</p> <p>PH02. Впроваджувати філософські проєкції на специфіку музичного мистецтва для удосконалення сучасних засад вищої мистецької освіти; забезпечити шляхи професійної підготовки виконавців в єдності наукових та виконавських шкіл. Постійно удосконалювати власний науково-мистецький тезаурус, нести відповідальність за особистий професійний розвиток. Опрацьовувати навички пошуку проблемних ситуацій у власній виконавсько-педагогічній діяльності та обґрунтування системного знання базових засад музичної творчості.</p>
Ключові слова	Філософія, онтологія, гносеологія, мистецтво, проблема буття, прекрасне, субстанція, матеріалізм, ідеалізм, наука, методи, суспільство.
Тижневий розклад	3 семестр, 3 години на тиждень (2 години лекції та 1 година самостійна робота), 4 семестр, 3 години на тиждень (2 години лекції та 1 година самостійна робота).
Теми	<p>Тема 1. Вступ. Предмет, метод, мета і завдання курсу.</p> <p>Тема 2. Взаємозв'язок філософії та мистецтва.</p> <p>Тема 3. Онтологія. Проблема буття в філософії та інших формах суспільної свідомості. Проблема буття та мистецтво.</p> <p>Тема 4. Культурно історичний процес становлення онтології Мистецтво в міфології, релігії та філософії.</p> <p>Тема 5. Онтологія та мистецтво в філософії досократиків, Сократа та софістів.</p> <p>Тема 6. Теорія ідей Платона та мистецтво.</p> <p>Тема 7. Метафізика Аристотеля та мистецтво.</p> <p>Тема 8. Матеріалістичне та ідеалістичне розуміння мистецтва. Мистецтво як основа процесу пізнання. Середньовічні університети.</p> <p>Тема 9. Філософське розуміння мистецтва у І. Канта. Сучасне розуміння мистецтва у філософії та науки.</p> <p>Тема 10. Соціальні функції мистецтва у суспільстві.</p>

	<p>Мистецтво та ідеологія. Тема 11. Вплив мистецтв на сучасне суспільство. Тема 12. Філософське розуміння науки у сучасності.</p>
Процес навчання	<p>Процес навчання за вибором аспіранта може відбуватися у формі: аудиторного (традиційного) навчання. Програма складається із 12 тем. Курс завершує іспит. Певні функції системи управління навчанням використовуються у якості засобів комунікації, для проведення занять та як навчальні завдання, зокрема використовуються завдання, дискусії. Для забезпечення цього процесу для здобувачів підготовлені різні матеріали: теоретичний матеріал до кожної теми, інтерактивні та проблемно-пошукові завдання, завдання для розвитку критичного мислення, посилання на ресурси в мережі Інтернет.</p>
Дати і місце іспиту	За розкладом
Біографія е-тьюторів	Тарароєв Яків Володимирович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри суспільних наук
Інформація для підтримання зв'язку з е-тьютором	tarjv2010@gmail.com
Попередня підготовка	Курс «Філософія» пов'язаний у навчальному процесі з такими дисциплінами як «Історіографія музичного мистецтва», «Методологія гуманітаристики», «Філософія мистецької освіти», «Проблеми теоретичного музикознавства».
Як навчатися?	Аспіранти опрацьовують теоретичний матеріал лекцій; виконують завдання для самостійного опрацювання й надсилають їх через платформу дистанційного навчання. Наприкінці курсу проводиться іспит.
Навчальні методи і прийоми, які будуть використовуватися протягом курсу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Слухання та конспектування лекцій. 2. Робота з літературою та Інтернет ресурсами. 2. Написання проблемно-аналітичних рефератів (ІНДЗ) 3. Самоконтроль.
Навчальні матеріали	Філософія мистецтва: Навчальна програма для вищих навчальних закладів культури і мистецтв III – IV рівнів акредитації спеціальності № 25 «Музичне мистецтво» та

№ 26 «Сценічне мистецтво» / Харк. нац. ун-т мистецтв імені І.П. Котляревського; автор-укладач – докт. філос. наук. Проф. Я.В. Тарароев. – Харків: ХНУМ ім. І.П. Котляревського, 2018 – 25 с., Бібліотечні ресурси, Інтернет ресурси

Основна література

1. Абдеев А.Ф. Философия информационной цивилизации. – М.: ВЛАДОС, 1994. – 336 с.
- 2..Американская философия искусства: основные концепции второй половины XX века — антиэссенциализм, перцептуализм, институционализм. Антология. Пер. с англ./ Б. Дземидока, Б. Орлова. При участии издательства Уральского Государственного Университета (г. Екатеринбург). Екатеринбург: «Деловая книга», Бишкек: «Одиссей». 1997 г. — 320 с.
3. Аристотель . Сочинения. В 4 т. (Серия «Философское наследие»). М.: Мысль, 1975—1983.
- 4.Арнхейм Р. Новые очерки по психологии искусства. – М.: Прометей, 1994, – 352с.
- 5.Барт Р. Мифологии. Mythologies / Зенкин С. (пер. с фр.). – М.: Изд-во им. Сабашниковых, 2000. – 320 с.
- 6.Белинский В. Г. Избранные философские сочинения / Под общ. ред. и со вступит. ст. М. Т. Иовчука. Ред. текста и комментарии В. С. Спиридонова. — М.: Госполитиздат, 1941. — 591 с.
- 7.Васильев Л.С. История религий Востока. Учебное пособие для вузов. – М.: «Книжный дом Университет» 2000. – 144 с.
- 8.Введение в философию. Учебное пособие для вузов. Изд. 2-ое, перераб. и доп. /Под ред. Фролова И.Т.. – М.: Республика, 2002. – 624 с.

- 9.Выготский Л.С. Психология искусства. – М.: Лабиринт, 2008, – 349с.
- 10.Гадамер Х.-Г. Истина и метод. – М.: Прогресс, 1988. —704 с.
- 11.Гегель Г.В.Ф. - Эстетика. В 4-х томах Т1.– М.: Искусство, 1968, – 330 с.
- 12.Гегель Г.В.Ф. - Эстетика. В 4-х томах Т2.– М.: Искусство, 1969, – 326с.
- 13.Гегель Г.В.Ф. - Эстетика. В 4-х томах Т3.– М.: Искусство, 1972, – 623 с.
- 14.Гегель Г.В.Ф. - Эстетика. В 4-х томах Т4.– М.: Искусство, 1973, – 667 с.
- 15.Голдстейн М. Голдстейн И. Как мы познаём. – М.: Знание, 1984 . – 256 с.
16. Гуревич П.С. Буржуазная идеология и массовое сознание – М.: Наука, 1980. – 368 с.
- 17.Гуревич П.С. Основы философии. – М.Гардарики, 2000. – 438 с.
- 18.Де Либера Ален Средневековое мышление /Пер. с франц. О. В. Головой, А. М. Руткевич. — М.: Праксис, 2004. — 368 с.
- 19.Канке В.А. Философия. – М.: Логос, 2002. – 344 с.
- 20.Кант И. Критика чистого разума. – М.: Мысль, 1994, – 591 с.
- 21.Кант И. Критика практического разума. – М.: Эксмо-Пресс, 2015, - 224 с.
- 22.Кант И. Критика способности суждений. – М.: Искусство, 1994, – 367 с.
- 23.Кун Т. Структура научных революций. – М.: Прогресс, 1977. – 300 с.

24. Лиотар Ж.-Ф. Состояние постмодерна /Пер. с фр. Н.А. Шматко — М.: Институт экспериментальной социологии; – Спб.: Алетейя, 1998. — 160 с.
25. Лосев А.Ф. История античной эстетики (в 8 томах). Т.1. Ранняя классика. – М.: Фолио; АСТ, 2000. – 624 с.
26. Лосев А.Ф. История античной эстетики (в 8 томах). Т.2. Софисты. Сократ. Платон. – М.: Фолио; АСТ, 2000. – 848 с.
27. Лосев А.Ф. История античной эстетики (в 8 томах). Т.3. Высокая классика. – М.: Фолио; АСТ, 2000. – 624 с.
28. Лосев А.Ф. История античной эстетики (в 8 томах). Т.4. Аристотель и поздняя классика. – М.: Фолио; АСТ, 2000. – 880 с.
29. Лосев А.Ф. История античной эстетики (в 8 томах). Т.5. Ранний эллинизм. – М.: Фолио; АСТ, 2000. – 960 с.
30. Лосев А.Ф. История античной эстетики (в 8 томах). Т.6. Поздний эллинизм. – М.: Фолио; АСТ, 2000. – 960 с.
31. Лосев А.Ф. История античной эстетики (в 8 томах). Т.7. Последние века. – Книга 1. М.: Фолио; АСТ, 2000. – 512 с.
32. Лосев А.Ф. История античной эстетики (в 8 томах). Т.7. Последние века. – Книга 2. М.: Фолио; АСТ, 2000. – 544 с.
33. Лосев А.Ф. История античной эстетики (в 8 томах). Т.8. Итоги тысячелетнего развития. Книга 1. – М.: Фолио; АСТ, 2000. – 832 с.
34. Лосев А.Ф. История античной эстетики (в 8 томах). Т.8. Итоги тысячелетнего развития. Книга 2. – М.: Фолио; АСТ, 2000. – 688 с.
35. Малышев И.В. Искусство и философия. От модерна к

- постмодерну - М.: Пробел-2000, 2013. – 130 с.
36. Мелье Ханс. От мечты к открытию. – М.: Прогресс, 1987. – 368 с.
37. Поппер К. Логика и рост научного знания. – М.: Прогресс, 1983. – 605 с.
38. Платон. Собрание сочинений. В 4 т. / Под общ. ред. А. Ф. Loseva, В. Ф. Asmusa, А. А. Тахо-Годи. (Серия «Философское наследие»). — М.: Мысль. 1990—1994.
39. Рузавин Г.И. Методология научного исследования. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. — 287 с.
40. Рутенбург В.И. Итальянский город от раннего средневековья до Возрождения. Л.: Наука, 1987. – 177 с.
41. Рыков А. В. Основы теории искусства. – СПб.: Алетейя, 2007. – 116 с.
42. Рыков А. В. Постмодернизм как «радикальный консерватизм». Проблема художественно-теоретического консерватизма и американская теория современного искусства 1960–1990-х гг. – СПб.: Алетейя. 2007. – 376 с.
43. Рыков А. В. Формализм. Социология искусства. – СПб.: Издательство Санкт-Петербургского университета, 2016. – 44 с.
44. Семёнов Вл.А. Первобытное искусство: каменный век, бронзовый век. – М.: Азбука-Классика, 008. – 588 с.
45. Соболь О.М. Постмодерн і майбутнє філософії. – Київ : Наукова думка, 1997. – 187 с.
46. Спиркин А.Г. Философия.. – Центр, 2001. – 271 с.
47. Тулмин Ст. Человеческое понимание. – М.: Прогресс. 1984. – 327 с.
48. Фейерабенд П. Избранные труды по методологии

науки. – М.: Прогресс, 1986. – 542 с.

49.Філософія. Курс лекцій. Навчальний посібник / Бичко І., Табачковський В., - К.:Либідь, 1993. – 576 с.

50.Флоренский А.П. Статьи и исследования по истории и философии искусства и археологии. – М.: Мысль. 2000, – 446 с.

51.Фуко М. Слова и вещи. Археология гуманитарных наук – СПб.:А-сad, 1994. – 405 с.

52.Холтон Дж. Тематический анализ науки. – М.: Прогресс, 1981. –383 с.

53.Хюбнер К. Истина мифа. – М.: Республика, 1996. – 448 с.

54. Чернышевский Н. Г. Полное собрание сочинений.: В 15 т. Т2. – М.: Гослитиздат, 1949, – 907 с.

55. Шеллинг Ф.В.Й. Философия искусства. – М.: Мысль, 1966. – 496с.

56.Шмит Ф.И. Избранное. Искусство. Проблемы теории и истории. – М.: Центр гуманитарных инициатив. 2014, - 912 с.

57.Эко Умберто Искусство и красота в средневековой эстетике. — СПб.: Алетейя, 2003. — 256 с.

Додаткова література

1.Аверенцев А.С. Два рождения европейского рационализма//Вопросы философии. – 1989. – №3. – С.3-39.

2.Аверенцев С.С. Алексеев В.П. и др. Древние цивилизации / Под общ.ред. Бонгард-Левина Г.М. – М.:Мысль, 1989. – 479 с.

3.Адорно Т. К логике социальных наук // Вопросы философии. – 1992. - №10. – С. 76 – 86.

4.Аскарова Г.Б., Сабекия Р.Б. Роль искусства в формировании духовности личности // Современные проблемы науки и образования. – 2014. – № 6. – С. 16 –

- 21.
- 5.Асмус В.Ф. Андичная философия. – М.: Высшая школа, 1976. – 543 с.
- 6.Баткин Л.М. Итальянское возрождение в поисках индивидуальности. – М.: Наука, 1989. – 270 с.
- 7.Белицкий М. Шумеры. Забытый мир. – М.: Вече, 2000. – 429 с.
- 8.Веран Ж.-П. Происхождение древнегреческой мысли. – М.: №2. – С. 67 – 120.
- 9.Гадамер Г.Г. Миф и разум. // Гадамер Г.Г. Актуальность прекрасного . – М.: Искусство, 1991. – С. 92 – 99.
- 10.Гирц К. Идеология как культурная система // Новое литературное обозрение. – 1998. – №29. С. 37 41.
- 11.Гумбольдт В. Язык и философия культуры. – М.: Прогресс, 1985. – 452 с.
- 12.Евсюков В.В. Мифы о Вселенной. М.: Наука, 1988. – 176 с.
- 13.Емельянов В.В. Древний Шумер. Очерки культуры. – СПб.: «Петербургское востоковедение», 2001. – 368 с.
- 14.Зеленский Ф.Ф. Древнегреческая религия. – К.:Киев-СИНТО, 1993, – 126 с.
- 15.Коган М.С. Философия как мировоззрение // Вопросы философии. – 1997. – №9. С.36-45.
- 16.Категории философии и категории культуры. – К: Наукова думка, 1983. – 343 с.
- 17.Кессиди Ф.Х. От мифа к логосу. – М.: Мысль, 1972. – 312 с.
- 18.Клочков И. С. Духовная культура Вавилонии: человек, судьба, время. – М.: Наука, 1983. – 208 с.
- 19.Коростовцев М.А. Религии древнего Египта. – М.: Наука, 1976. – 329 с.
- 20.Ле Гофф Ж. Цивилизация средневекового запада. – М.: Прогресс, 1992. – 374 с.
- 21.Лукьянов А.Е. Становление философии на Востоке. – М.: Изд-во Ун-та дружбы народов, 1989. – 188 с.
- 22.Рассел Б. Історія західної філософії: Пер.з англ..К.: –

Основи, 1995. – 760 с.

23.Рыбаков Б.А. Язычество древней Руси. – М.: Наука, 1987. – 784 с.

24.Сакс О. Музыкафилия. – М.: Издательство АСТ, 2017. – 448 с.

25.Тарароев Я.В. Шапченко Т.В. Диреглазов А.Ю. Онтологическое содержание понятия «симметрия» (на примере исследования музыки и физики)// "SocioTime./ Социальное время" Научный журнал. Поволжский государственный технологический университет – 2015. № 1 С. 43 – 57.

26.Тарароев Я.В. Шапченко Т.В. Онтологія струн: від Всесвіту до музики.// Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна Серія: Теорія культури та філософія науки – 2011 № 980 С. 120 - 127.

27.Торкильд Якобсен Сокровища тьмы: История месопотамской религии. Пер. с англ. — М.: Изд. ф. «Восточная литература» РАН, 1995. — 293 с.

28.Уильямсон В. Мы – это музыка. Как музыка влияет на наш мозг, здоровье и жизнь в целом. – М.: Манн, Иванов и Фербер, 2016. – 240 с.

29.Яковлев Е.Р. Искусство и мировые религии. Учебное пособие – М.: Высшая школа, 1985. – 480 с.

Ресурси мережі Internet.

Джерело	Електронна адреса
Журнал «Вопросы философии»	http://vphil.ru/
Журнал «практична	https://sites.google.com/site/practicosophy/home

	філософія»	
	Журнал «Філософськ а думка»	http://journal.philosophy.ua/
	Найвидатні ші філософи світу та України	http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/dict.html
	Стэнфордска я философская энциклопеди я: переводы избранных статей	http://philosophy.ru/
	Библиотека- указатель "Нестор"	http://libelli.ru/about.htm
Необхідне устаткування	Комп'ютер (ноутбук), програмне забезпечення, підключення до мережі Інтернет	
Групові / Індивідуальні види навчальної діяльності	Слухання лекцій, робота з літературою та Інтернет ресурсами	
Оцінювання	Оцінювання знань аспірантів здійснюється за модуль- рейтинговою системою. В кінці курсу проводиться підсумковий контроль у форматі іспиту (40 балів). Курс «Філософія» - 2-х модульний. На кожен модуль відводиться по 30 балів. Модульна оцінка складається з двох частин, середньої оцінки за аудиторну та самостійну роботу (присутність на заняттях, конспектування першоджерел, написання реферату) та оцінки за модульну контрольну роботу. Максимальна оцінка за модульну контрольну роботу – 15 балів,	

	Написання реферату – 15 балів, та усі інші види робіт (відвідування занять – до 5 балів, конспектування першоджерел до 5 балів, участь у наукових конференціях з тематики курсу – до 10 балів.
Критерії оцінювання	Відповідь на іспиті оцінюється повнотою відповіді на питання. Кожне питання оцінюється максимально у 13 або 14 балів. Також оцінюється реферативна робота. Участь у науковій конференції оцінюється згідно статусу конференції, та кількості співавторів доповіді. Конспектування першоджерел оцінюється з їх кількості та глибини, відвідування занять пропорційно присутності кожного.
Розклад сесії	За необхідністю
Форум	За необхідністю
Питання забезпечення дотримання законодавства у галузі інтелектуального права	Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення Кодексу академічної доброчесності. Окреслимо його основні складові: Складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб. Надавати для оцінювання лише результати власної роботи. Не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів. Не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань аспірантів. Використання засобів ІКТ, видання наукової продукції має відбуватися з дотриманням вимог Закону України «Про авторське право і суміжні права»

I. ОПИС ПРЕДМЕТА КУРСУ

Предмет: Філософія мистецтва

Курс: підготовка докторів філософії (аспірантів)	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчального курсу
--	--	----------------------------------

<p>Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 Залікових модулів: 2 Загальна кількість годин: 90 Тижневих годин: 3 (3 семестр), 2 години лекції, 1 година самостійної роботи, 3 (4 семестр) 2 години лекції, 1 година самостійної роботи.</p>	<p>Шифр та назва напрямку: 02 – «Культура і мистецтво». Шифр та назва спеціальності: 025 – «Музичне мистецтво». Освітньо-кваліфікаційний рівень: доктор філософії</p>	<p>Дисципліна загальнонаукового циклу. Рік підготовки: 2 Семестри 3, 4 Лекції 60 год. Самостійна робота: 30 год. Види контролю: іспит.</p>
--	---	--